

ภาษาสื่อรักในละครโทรทัศน์เรื่อง “มาตาลดา”

Love Language in the TV Drama “To the Moon and Back”

ชินรุต หยาง^{1*} และ จักริน จุลพรหม²XINRUI YANG^{1*} and Jakkrin Junlaprom²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาสื่อรักในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา โดยศึกษาเฉพาะภาษาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา ปี 2566 จำนวน 21 ตอน จากเผยแพร่ผ่านช่อง ยูทูบ (YouTube) วิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีสามเหลี่ยมแห่งความรักของ โรเบิร์ต สเติร์นเบิร์ก (Robert J. Sternberg 1986) เป็นหลัก โดยมุ่งศึกษาภาษาสื่อรักของตัวละครสามช่วงวัย ได้แก่ ผู้สูงอายุ วัยกลางคน และ วัยหนุ่มสาว ในความสัมพันธ์สองรูปแบบ เช่น คู่รัก และพ่อแม่กับลูก นอกจากนี้ ยังศึกษาความแตกต่างของการแสดงความรักผ่านภาษาระหว่างตัวละครชาย หญิงและเพศที่สามด้วย ผลการวิจัยพบว่า ภาษาสื่อรักสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) ความรักแบบมีเงื่อนไข 2) ความรักแบบไม่มีเงื่อนไข 3) ความรักแบบพึ่งพาอาศัยกัน และ 4) ความรักแบบวุฒิภาวะ และคนรุ่นเก่ามักใช้ภาษาสื่อรักแบบมีเงื่อนไขและยึดตามบทบาท ขณะที่คนรุ่นใหม่แสดงรูปแบบการสื่อสารความรักที่มีความเป็นวุฒิภาวะและให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันมากขึ้น ตัวแปรด้านเพศ พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุและวัยกลางคนผู้หญิงเป็นฝ่ายที่ให้ความรักเป็นหลัก ส่วนผู้ชายมักเป็นฝ่ายที่รับความรัก แต่ในคนรุ่นใหม่ เป็นการสื่อสารแบบสองทางมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นการผสมผสานของแนวคิดแบบปิตาธิปไตยกับความเป็นสมัยใหม่ในสังคมไทย

คำสำคัญ: ความรัก, ภาษารัก, การสื่อสารความรัก, ละครโทรทัศน์

Abstract

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

¹ Graduate student in the Master of Arts Program in Thai for Career, Faculty of Humanities, University of the Chamber of Commerce (UTCC)

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ

* ผู้ประสานงานนิพนธ์ e-mail : yang0955137056@gmail.com

The objective of this research is to study the love language in the TV drama “To the Moon and Back”. This study specifically focuses on the expressions of love found in the 2023 version of the drama. A total of 21 episodes released on YouTube were used as the primary data for this analysis by using Robert J. Sternberg’s (1986) A Triangular Theory of Love as the theoretical framework. This study analyzes the love languages of characters across three different age groups: the elderly, middle-aged people, and young adults. The analysis covers two main relationship models, including couples and parent-child relationships. Furthermore, the study explores the differences in love language usage among male, female, and LGBTQ+ characters. The results of the study reveal that love languages can be categorized into four main types: 1) Conditional Love, 2) Unconditional Love, 3) Interdependent Love, and 4) Mature Love. The findings indicate that the older generation often uses conditional love languages based on traditional roles, while the younger generation shows a more mature style of communication and more values equality. In terms of gender variables, women in the elderly and middle-aged groups are the dominant givers of love, while men tend to be the receivers. However, among the younger generation, love communication has become more mutual. This change reflects the blend of traditional patriarchal values and modernity within Thai society.

Keywords: Love, Love Languages, Love Communication, TV drama

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อสำคัญในการแสดงออกทางอารมณ์และค่านิยมทางวัฒนธรรมอีกด้วย ในบรรดาอารมณ์หลากหลายประเภท ความรักถือเป็นอารมณ์ชนิดหนึ่งของมนุษย์ที่พบได้ทั่วไปและมีความซับซ้อนมาก เหมือนอารมณ์โกรธ เศร้า หรือดีใจ ซึ่งเกิดจากสิ่งเร้า (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2540 : 36-37) ความรักเป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่สุดพฤติกรรมหนึ่งของมนุษย์ เช่น วัยเด็กได้รับความรักจากพ่อแม่ ญาติมิตร พี่น้อง เมื่อเข้าถึงวัยศึกษาได้รับความรักจากเพื่อนฝูง ครู อาจารย์ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น วัยทำงานมีความรักแบบหนุ่มสาว และเมื่อเข้าสู่วัยชราก็ยังคงมีความรักจากลูกหลาน แต่เรื่องของความรักไม่ใช่ เรื่องส่วนตัวของคนแต่ละคนเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนในสังคมอย่างมาก (วิทยากร เขียงกุล, 2550 : 12-13)

ภาษารักเป็นการสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างบุคคล การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมสามารถสร้างพื้นที่สำหรับการแสดงอารมณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเชื่อมโยงกับความเชื่อและคุณค่าที่ร่วมกันได้ นอกจากนี้ ภาษารักยังมีความสำคัญมากในสังคม เพราะภาษารักสะท้อนตรรกะทางวัฒนธรรมและโครงสร้างอำนาจของสังคมนั้น ๆ ได้ด้วย

ละครโทรทัศน์ของไทยในฐานะรูปแบบสำคัญของวัฒนธรรมสมัยนิยม มีบทบาทในการให้ความบันเทิงและยังนำเสนอความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของการแสดงความรักผ่านบทสนทาระหว่างตัวละคร ซึ่งสะท้อนภาษาสื่อรักของคนต่างช่วงวัยและต่างประเทศด้วย ละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา นับเป็นตัวอย่างสำคัญที่สะท้อนแนวโน้มดังกล่าวได้อย่างชัดเจน เพราะไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความรักระหว่างชายหญิงแบบดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงความรักและการดูแลเอาใจใส่ในกลุ่มเพศที่สาม เช่น นางเอกเติบโตขึ้นภายใต้การเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ของพ่อเป็นบุคคลเพศที่สาม จนพัฒนาเป็นผู้หญิงที่มีบุคลิกสดใสและทัศนคติเชิงบวก ซึ่งแสดงถึงความรักที่ลึกซึ้งและไม่มีเงื่อนไข นอกจากนี้ ตัวละครในละครเรื่อง มาตาลดา ยังมีอายุหลายช่วง เช่น อาก อาม่า พ่อแม่ และรุ่นเยาว์ แต่ละกลุ่มก็จะมีวิธีการแสดงความรักที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

การศึกษาละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา มีเนื้อหาด้านความรักของตัวละครสามช่วงวัย ได้แก่ ผู้สูงอายุ วัยกลางคน และวัยหนุ่มสาว ในความสัมพันธ์หลายรูปแบบ เช่น คู่รัก และพ่อแม่กับลูก นอกจากนี้ ยังศึกษาความแตกต่างของการแสดงความรักผ่านภาษาระหว่างตัวละครชาย หญิงและเพศที่สาม จึงเป็นตัวอย่างภาพสะท้อนการสื่อสารด้านความรักของคนไทยผ่านละคร เช่น การใช้คำภาษารักในละครดังกล่าวว่า “ลื้อทนามาจนโตปานนี้ ลื้อทนามาจนมีลูกมีเมีย แล้วทำไมลื้อจะทนต่อไปอีกไม่ได้ ทนสิวะ ลื้อเห็นแก่ตัว ๆ ถ้าลื้อทนไม่ได้ ไปตาย ลื้อไม่ใช่ลูกอ้าวอีกต่อไปแล้ว ไอ้ลูกชวย” ซึ่งเป็นการใช้ภาษารักแบบมีเงื่อนไข โดยสามารถวิเคราะห์ได้ว่าความรักของผู้พูดตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเชื่อฟังและการอดทน มากกว่าการยอมรับตัวตนหรือความรู้สึกของอีกฝ่ายอย่างแท้จริง ผู้พูดใช้ถ้อยคำรุนแรงเพื่อกดดันให้ผู้ฟังยอมจำนนต่อความคาดหวังของครอบครัว สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีนดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับหน้าที่ ความอดทน และการเสียสละส่วนตน ทั้งยังแสดงให้เห็นว่าความรักในลักษณะนี้อาจกลายเป็นเครื่องมือในการควบคุมทางอารมณ์ จนทำให้ผู้ฟังรู้สึกผิดและขาดอิสระในการตัดสินใจชีวิตของตนเอง

ดังนั้น เพื่อนำเสนอการใช้ภาษาเพื่อสื่อรักในละครเรื่องมาตาลดา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องนี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการหรือผู้สนใจทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบภาษารักในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา โดยศึกษาเฉพาะภาษาพูดที่สื่อสารความรักที่ปรากฏใน มาตาลดา ปี 2566 จำนวน 21 ตอน จากเผยแพร่ผ่านช่อง ยูทูบ (YouTube)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลจากละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา ของบริษัท เมคเกอร์ วาย จำกัด ที่เป็นผู้ผลิต โดยเป็นละครโทรทัศน์ไทยแนวดราม่า โรแมนติก และพีลกู้ด
2. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาเป็นข้อมูลวิเคราะห์จากละครเรื่องมาตาลดา โดยเก็บข้อมูลละครเรื่องดังกล่าวจากช่องทางยูทูบที่ได้เผยแพร่ในปี 2566 จำนวน 21 ตอน
3. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบทฤษฎีสามเหลี่ยมแห่งความรักของ โรเบิร์ต สเติร์นเบิร์ก (Robert J. Sternberg 1986) มาเป็นกรอบวิเคราะห์
4. การสังเคราะห์ผลการวิจัย หลังจากได้วิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการสังเคราะห์ผลวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอผลของการวิจัยในลำดับต่อไป
5. นำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยโดยการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์และยกตัวอย่างประกอบ ตลอดทั้งจะสรุปและอภิปรายผลต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาษาสื่อรัก หมายถึง ภาษารักที่ใช้ในละครเรื่อง มาตาลดา หรือส่วนประกอบของเนื้อหาที่ใช้ในการแสดงความรักผ่านการสื่อสาร เช่น คำพูด การแสดงความห่วงใย หรือข้อความที่สื่อถึงความรักและความรู้สึกที่มีต่อกัน
2. ความรักแบบวุฒิภาวะ หมายถึง ความรักที่สมดุลระหว่างเหตุผลและอารมณ์ สามารถเข้าใจผู้อื่นอย่างลึกซึ้งในขณะเดียวกันก็รักษาขอบเขตที่เหมาะสมไว้ได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงภาษาสื่อรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา
2. ทำให้เข้าใจรูปแบบการสื่อสารความรักของคนต่างช่วงวัยและเพศที่ปรากฏในละครโทรทัศน์

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาผ่านองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความสัมพันธ์ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบคู่รัก ความสัมพันธ์แบบครอบครัว พร้อมทั้งพิจารณามิติด้าน วัย ได้แก่ ผู้สูงวัย วัยกลางคน และวัยหนุ่มสาว และมีมิติด้านเพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง และเพศที่สาม จากการศึกษาผลการวิเคราะห์พบดังนี้

1. ภาษาสื่อรักในครอบครัว

ความรักแบบครอบครัวหมายถึง สายสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก ซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือการเลี้ยงดู จากการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา ผู้วิจัยได้แบ่งภาษาสื่อรักในครอบครัวออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) พ่อแม่สูงอายุและลูกเพศที่สามวัยกลางคน สมาชิกในครอบครัวนี้ประกอบด้วย อากงอาม่าของนางเอกกับพ่อของนางเอก 2) พ่อแม่วัยกลางคนและลูกชายวัยหนุ่มสาว สมาชิกในครอบครัวนี้ประกอบด้วย พ่อแม่ของพระเอกกับพระเอก 3) พ่อแม่วัยกลางคนและลูกสาววัยหนุ่มสาว สมาชิกในครอบครัวนี้ประกอบด้วย พ่อแม่ของนางเอกกับนางเอก ความสัมพันธ์ทั้งสามกลุ่มนี้ร่วมเป็นภาพสะท้อนของความผูกพันระหว่างรุ่นที่มีความรักและการศึกษา ความคาดหวังและอิสรภาพ และรวมถึงความคิดแบบดั้งเดิมกับความคิดแบบสมัยใหม่ผสมกันอยู่

1.1 ภาษาสื่อรักของผู้สูงอายุที่มีต่อลูกเพศที่สามวัยกลางคน (อากงอาม่ากับพ่อของนางเอก) มีลักษณะเด่นอยู่ที่สำนึกแห่งความรับผิดชอบโดยปริยายเป็นแกนหลัก

1.1.1 ภาษาสื่อรักของอากงที่มีต่อพ่อนางเอก ในบทสนทนาช่วงแรก การต่อต้านของอากงแฝงด้วยความคาดหวังว่าลูกชายควรเป็นไปตามบทบาทผู้ชายแบบดั้งเดิม ยกตัวอย่างเช่น

อากง : “อ้าวไม่มีลูกผิดเพศ ออกไป อย่ามาให้เห็นหน้า อ้าวไม่มีลูกเป็นกระเทย”

อากง : “ลื้อทนมาจนโตปานนี้ ลื้อทนมาจนมียูกมีเมีย แล้วทำไมลื้อจะทนต่อไปอีกไม่ได้ ทนสิวะ” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 1)

ในสองตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นถึงความรักแบบมีเงื่อนไขภายใต้กรอบความคิดแบบปิตาธิปไตย อากงพูดกับพ่อของนางเอกว่า “อ้าวไม่มีลูกผิดเพศ” คำพูดนี้กำหนดขอบเขตทางความรู้สึกละเอียดอ่อนของความรักไว้ว่า ลูกชายต้องเป็นไปตามภาพลักษณ์ความเป็นชายแบบดั้งเดิม หากเบี่ยงเบนไปก็อาจต้องเผชิญกับการถูกผลักไสออกไป และใช้คำพูดว่า “ลื้อทนมาจนโตปานนี้...แล้วทำไมลื้อจะทนต่อไปอีกไม่ได้ ทนสิวะ” ยิ่งเผยให้เห็นความคาดหวังที่ลึกลงไป ในความคิดของอากง ลูกชายได้ทำสิ่งที่ควรทำอย่างการมีครอบครัวและสร้างตัวแล้ว ก็ควรจะอดทนต่อไปเพื่อรักษาหน้าของครอบครัว ภาษารักของอากงแบบนี้ไม่สนใจความรู้สึกที่แท้จริงของลูกชาย เขาแค่สนใจว่าลูกชายได้ทำตามหน้าที่ความเป็นผู้ชายที่สังคมกำหนดไว้หรือไม่ แต่ความรักของอากงที่มีต่อพ่อของพระเอกมิได้คงที่ตลอดเวลา หลังเหตุการณ์ที่ลูกชายยอมเอาตัวเข้ารับมิดแทน บทสนทนาที่ทั้งสองปรับความเข้าใจกัน อากงได้พูดว่า “ขอบใจที่เกิดมาเป็นลูกป้า” คำพูดนี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงสำคัญของมุมมองทางความรู้สึก จากความรักที่พ่อเคยคาดหวัง ให้กลายเป็นความรักที่เปิดโอกาสให้ลูกได้เป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง

1.1.2 ภาษาสื่อรักของอาม่าที่มีต่อพ่อนางเอกยังคงอยู่ต่อไปในรูปแบบที่ยั่งยืนและละเอียดยิ่งขึ้น ความรักนี้ปรากฏให้เห็นในรายละเอียดมากมายของชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างเช่น

อาม่า : “อาเกิง (พ่อของนางเอก) พ่อลื้อ สบายดีนะ”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 4)

อาม่า : “ฝากไปให้ (พ่อของนางเอก) กินด้วย”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 6)

อาม่า : “ลื้อ (พ่อของนางเอก) อยู่ดีมีสุขดีไหม” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 13)

จากตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารความรักของอาม่าที่มีต่อพ่อของนางเอกไม่ได้ใช้คำพูดว่า “รัก” ออกมาโดยตรง แต่แสดงออกผ่านภาษารักที่ว่าด้วยการกระทำอย่างชัดเจน อาม่าถามนางเอกว่า “พ่อลื้อสบายดีนะ” เป็นการใช้คำถามเพื่อเชื่อมโยงกับลูกชาย เมื่ออาม่าทำอาหารเสร็จก็อยากให้นางเอก “ฝากไปให้กินด้วย” ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรักระหว่างแม่กับลูกโดยไม่ต้องใช้คำพูด ในวันเกิดพ่อของนางเอก อาม่าแอบทำบะหมี่วันเกิดให้ลูกชายอย่างเงียบ ๆ เมื่ออาม่ากับพ่อของนางเอกได้พบกันอีกครั้ง สิ่งที่อาม่าให้ความสำคัญมากที่สุดคือ “อยู่ดีมีสุขดีไหม” ซึ่งเป็นความห่วงใยอย่างลึกซึ้งของอาม่า อาม่าไม่สนใจความสำเร็จหรือชื่อเสียงของลูก เพียงแค่ว่าลูกมีความสุขจริงหรือไม่ ภาษารักของอาม่าที่มีต่อลูกเป็นความรักแบบไม่มีเงื่อนไข และอาม่าแสดงให้เห็นผ่านการกระทำว่า ไม่ว่าลูกจะเป็นใคร เขาก็ยังเป็นลูกของตนเอง

1.2 ภาษาสื่อรักของพ่อแม่วัยกลางคนและลูกชายวัยหนุ่มสาว (พ่อแม่ของพระเอกกับพระเอก) จึงเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างความคาดหวังด้านการศึกษาแบบมุ่งสู่ความเป็นเลิศกับการควบคุมทางอารมณ์

1.2.1 ภาษาสื่อรักของพ่อพระเอกที่มีต่อพระเอกคล้ายคลึงกับความรักของอาม่าที่มีต่อพ่อของนางเอก โดยแก่นแท้เป็นความรักแบบลุ่มหลง หรือเรียกว่าความรักแบบที่มีเงื่อนไข ความรักในลักษณะนี้มักแฝงไว้ด้วยความเป็นเจ้าของอย่างรุนแรง โดยหวังจะได้รับผลตอบแทนทางอารมณ์หรือผลตอบแทนทางวัตถุจากอีกฝ่ายให้มากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

พ่อของพระเอก : “นี่แกมาเถียงฉันเพื่อเข้าข้างมันนั่นหรือ...พูดออกมาแต่อย่างเนี่ยทุเรศ ต่ำ”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 18)

เหตุการณ์ตัวอย่างนี้เกิดขึ้นขณะที่พระเอกมิได้ปฏิบัติตามสิ่งที่พ่อจัดเตรียมไว้ เพื่อคบกับผู้หญิงที่เหมาะสม แต่กลับเลือกผู้หญิงจากครอบครัวเพศที่สาม ซึ่งเป็นการละเมิดขอบเขตการควบคุมของพ่อโดยตรง พ่อจึงใช้ถ้อยคำหยาบคายและดูหมิ่นโจมตีนางเอกว่า “นี่แกมาเถียงฉันเพื่อเข้าข้างมันนั่นหรือ...พูดออกมาแต่อย่างเนี่ยทุเรศ ต่ำ” คำพูดนี้สะท้อนให้เห็นว่าพ่อของพระเอกให้ความสำคัญกับอำนาจและความสำเร็จแผนการของตนมากกว่าความรู้สึกและความสุขที่แท้จริงของลูกชาย ถ้าพระเอกไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพ่อ พระเอกก็ต้องเผชิญกับความกดดันทางอารมณ์และการถูกปฏิเสธ ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกที่พ่อเน้นไปที่การควบคุม ขาดความเข้าใจและความเคารพ

แต่เมื่อพ่อของพระเอกเข้าใจครอบครัวของนางเอกอย่างลึกซึ้งมากขึ้น พ่อก็เริ่มคิดย้อนถึงวิธีการเลี้ยงลูกของตนเอง ความรักของพ่อพระเอกที่มีต่อพระเอกจึงค่อย ๆ เปลี่ยนจากความรักแบบมีเงื่อนไขไปเป็นความรักแบบไม่มีเงื่อนไข ยกตัวอย่างเช่น

พ่อของพระเอก : “เก่งนี้ ว่าง ๆ ก็ทำให้พ่อกินอีกนะ”

พ่อของพระเอก : “ทำมาเถอะพ่อกินได้หมด” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 21)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการสื่อสารที่พ่อแสดงความรักต่อลูกชาย พ่อของพระเอกจากที่เคยเป็นพ่อผู้เข้มงวดซึ่งแม้แต่ผลงานอันยอดเยี่ยมของลูกก็ยังไม่ยอมเอ่ยคำชม กลับกลายเป็นพ่อผู้เมตตาและชมจากใจว่า “อ่อยดี” “เก่งนี่ ว่าง ๆ ก็ทำให้พ่อกินอีกนะ” เพียงเพราะขนมชิ้นหนึ่ง เมื่อพระเอกถามว่า “คุณพ่ออยากทานอะไรก็บอกผมได้นะครับ” พ่อตอบกลับว่า “ทำมาเถอะพ่อกินได้หมด” พ่อละทิ้งหน้าที่แห่งอำนาจลง โดยไม่หวังอะไรตอบแทน และสื่อสารกับลูกอย่างเท่าเทียมกัน

1.2.2 ภาษาสื่อรักของแม่พระเอกมักแสดงออกเป็นหลักผ่านการดูแลอย่างเจียบ ๆ และการอยู่เป็นเพื่อนอย่างอดทน แต่เมื่อมีสถานการณ์บางอย่างมากระตุ้น ความรักของแม่ที่มีต่อพระเอกก็อาจเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น

แม่ของพระเอก : “ดีจังที่เป็นหนึ่งนอนค้างที่บ้านวันนี้ พรุ่งนี้อยากกินอะไรเดี๋ยวแม่ทำให้”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 16)

แม่ของพระเอก : “พอหยุดได้แล้ว เป็นหนึ่ง แม่ไม่ห้ามลูกถ้าลูกจะไป แต่รอแม่ด้วยนะ ให้แม่เก็บของก่อน แล้วแม่จะไปกับเป็นหนึ่ง”

แม่ของพระเอก : “แม่ขอโทษที่แม่ปกป้องลูกไม่ได้ แม่ขอโทษนะที่แม่ไม่เคยรู้เลยว่า ลูกเหนื่อยมาตลอด”

แม่ของพระเอก : “นิตแค่อยากจะทำหน้าที่แม่” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 18)

จากตัวอย่างเหล่านี้จะเห็นได้ว่า ความรักของแม่พระเอกที่มีต่อพระเอกส่วนใหญ่แสดงออกผ่านความอดทน การเชื่อฟัง และการเสียสละอย่างเจียบ ๆ แม่ของพระเอกใช้คำพูดว่า “ดีจังที่เป็นหนึ่งนอนค้างที่บ้านวันนี้ พรุ่งนี้อยากกินอะไรเดี๋ยวแม่ทำให้” คำพูดนี้แสดงให้เห็นว่าแม่ของพระเอกทำให้ความห่วงใยกลายเป็นการดูแลในชีวิตประจำวัน โดยถ่ายทอดความรักผ่านการกระทำ เช่น ทำอาหารให้กิน หรือให้พักค้างคืนที่บ้าน แทนการแสดงความรักอย่างตรงไปตรงมา แต่เมื่อเห็นลูกถูกคุกคามจากพ่อของพระเอก แม่ก็กล้าตอบโต้พ่อของพระเอก พ่อตำหนิพระเอกด้วยถ้อยคำว่า “ดีไอ้จ้องหลง ไอ้ลูโง่ ไอ้คนไผ่ต่ำ” แต่เมื่อแม่พูดขึ้นมาว่า “พอหยุดได้แล้ว” คำพูดสั้นแต่รุนแรงนี้ แสดงให้เห็นว่าแม่ของพระเอกกล้าขัดขวางอำนาจในการพูดของพ่อโดยตรงเป็นครั้งแรก และปฏิเสธการแสดงออกด้วยความรุนแรงของพ่อพระเอก ในที่สุดแม่ของพระเอกก็ขอโทษโดยกล่าวว่า “แม่ขอโทษที่แม่ปกป้องลูกไม่ได้ แม่ขอโทษนะที่แม่ไม่เคยรู้เลยว่า ลูกเหนื่อยมาตลอด” คำพูดนี้สะท้อนถึงการไตร่ตรองและตระหนักรู้ของแม่พระเอกเกี่ยวกับความเจียบงันที่ยาวนาน และยังชี้ให้เห็นว่าการต่อต้านนี้ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ แต่เป็นการระเบิดความรักของแม่ที่สั่งสมมานานในช่วงเวลาวิกฤติ โดยสรุปแล้ว การสื่อสารของแม่ที่มีต่อพระเอกเปลี่ยนจากการเก็บอารมณ์ไปสู่ความเด็ดเดี่ยว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ว่าในสถานการณ์ที่รุนแรง ความรักของแม่จะอยู่เหนือโครงสร้างแบบปิตาธิปไตยและกลายเป็นพลังที่ปกป้องลูก

1.3 ภาษาสื่อรักของพ่อแม่วัยกลางคนและลูกสาววัยหนุ่มสาว (พ่อน้ำของนางเอกกับนางเอก) ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวพิเศษที่สุดในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา โดยประกอบขึ้นจากนางเอก พ่อของนางเอกที่เป็นเพศที่สาม และน้ำกระเทยซึ่งร่วมกันทำหน้าที่เลี้ยงดูนางเอก ส่งผลให้ครอบครัวนี้มีโครงสร้างที่แตกต่างจากรูปแบบครอบครัวดั้งเดิม แม้ว่าพื้นฐานการเติบโตนี้จะไม่ธรรมดา แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบเชิงลบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนางเอก กลับกันยังช่วยหล่อหลอมให้นางเอกมีนิสัยใจดี เรียบง่าย ร่าเริง และมองโลกในแง่ดีอีกด้วย ภาษารักของพ่อแม่และน้ำที่มีต่อนางเอกเป็นความรักที่ไม่มีเงื่อนไข ยกตัวอย่างเช่น

พ่อของนางเอก : “พ่อจะทำให้มาตามีความสุขที่สุดเลย พ่อจะให้มาตาโตขึ้นมาเป็นคนใจดีที่สุด พ่อสัญญาะลูก”

น้ำของนางเอก : “น้ำกลัวว่าเขาจะทำร้ายถ้าเขาทำอะไรมาตาขึ้นมา น้ำโดนข้อหาทำร้าย ส.ว. แน่”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 1)

พ่อของนางเอก : “ลูกโตแล้วยังไงฉันก็ต้องเคารพการตัดสินใจของเขา นี่แต่ยังงี้ก็ฝากดูด้วยนะ”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 2)

พ่อของนางเอก : “เป็นอะไรเนี่ยลูก ทำไมอยู่ดี ๆ ถึงบอกคิดถึงแม่คิดถึงน้องขึ้นมา เกิดอะไรขึ้นหรือเปล่า” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 5)

จากตัวอย่างเหล่านี้จะเห็นได้ว่า เมื่อเผชิญกับแรงกดดันจากภายนอกที่เกิดจากเรื่องเพศ พ่อของนางเอกมิได้หลีกเลี่ยง แต่เลือกสร้างความมั่นใจให้ลูกผ่านการให้คำมั่นสัญญาหลายครั้ง เพื่อเสริมสร้างความอบอุ่นทางอารมณ์ให้ลูก จึงใช้คำสัญญาว่า “พ่อจะทำให้มาตามีความสุขที่สุด” ซึ่งเป็นการรับผิดชอบต่อนาคตให้นางเอก และพูดว่า “พ่อจะให้มาตาโตขึ้นมาเป็นคนใจดีที่สุด” คำสัญญานี้สะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบของพ่อในการเลี้ยงดูลูกสาว และยังสะท้อนความห่วงใยและการปกป้องอย่างลึกซึ้งของพ่อที่มีต่อนางเอกด้วย พ่อของพระเอกคำพูดว่า “เป็นอะไรเนี่ยลูก ทำไมอยู่ดี ๆ ถึงบอกคิดถึงแม่คิดถึงน้องขึ้นมา เกิดอะไรขึ้นหรือเปล่า” คำพูดนี้แสดงให้เห็นว่าพ่อของนางเอกสามารถรับรู้การเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ของลูกสาว แม้จะเป็นความเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย และตอบสนองอย่างอ่อนโยนได้ และพูดว่า “ลูกโตแล้วยังไงฉันก็ต้องเคารพการตัดสินใจของเขา” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพ่อของนางเอกมองนางเอกเป็นบุคคลที่มีเจตจำนงอิสระ ไม่ใช่เพียงส่วนหนึ่งที่อยู่ภายใต้อำนาจหรือความต้องการของพ่อ ความเคารพแบบพ่อนี้ไม่ใช่ความเฉยเมย แต่เป็นการสนับสนุนที่สร้างขึ้นบนความไว้วางใจอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ น้ำของนางเอกก็ใช้คำพูดว่า “น้ำกลัวว่าเขาจะทำร้าย” “ถ้าเขาทำอะไรมาตาขึ้นมา น้ำโดนข้อหาทำร้าย ส.ว. แน่” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภาษารักของน้ำที่มีต่อนางเอกก็แสดงได้จากการที่น้ำห่วงใยอารมณ์และสถานการณ์ของนางเอกอย่างต่อเนื่อง การปกป้องในช่วงเวลาสำคัญ และความเต็มใจที่จะรับฟังและเคารพความคิดและการตัดสินใจของนางเอกอีกด้วย ดังนั้น ภาษารักของพ่อแม่และน้ำที่มีต่อนางเอกทั้งหมดนี้คือความรักที่ไม่มีเงื่อนไข

ผู้วิจัยพบว่า ทั้งสามครอบครัวร่วมกันชี้ให้เห็นประเด็นแกนกลางประการหนึ่ง คือ แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกจะเริ่มต้นจากตรรกะที่แตกต่างกันก็ตาม เช่น ความคาดหวังแบบมีเงื่อนไขของอาภังซึ่ง

ตั้งอยู่บนฐานแนวคิดปิตาธิปไตยแบบดั้งเดิม การวางแผนแบบเผด็จการของพ่อที่มีต่อพระเอก หรือแม้แต่ความท้าทายด้านการเลี้ยงดูที่พ่อของนางเอกต้องเผชิญจากอัตลักษณ์เฉพาะของตน ท้ายที่สุด ด้วยอิทธิพลของเวลาและสถานการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง ภาษาสื่อรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกล้วนมีแนวโน้มไปสู่การยึดถือความรักที่ไม่มีเงื่อนไขเป็นแกนกลาง

2. ภาษาสื่อรักของคู่รัก

คู่รักในละครโทรทัศน์เรื่องนี้สามารถแบ่งคู่รักออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วงวัย ได้แก่ 1) คู่รักสูงวัย ซึ่งเป็นตัวแทนโดยอากับอำมาของนางเอก 2) คู่รักวัยกลางคน ประกอบด้วยพ่อแม่นางเอกและพ่อแม่ของพระเอก 3) คู่รักวัยหนุ่มสาว มีพระเอกกับนางเอกซึ่งเป็นตัวละครหลักของละครเรื่อง มาตาลดา จากการวิเคราะห์ภาษาสื่อรักของคู่รักทั้งสี่คู่ในเรื่องนี้ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างช่วงวัยอย่างชัดเจน พร้อมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของบทบาททางเพศ

2.1 ภาษาสื่อรักของคู่รักสูงวัย (อากับอำมาของนางเอก) ตั้งอยู่บนกรอบจริยธรรมแบบดั้งเดิม โดยมีการแสดงออกอย่างสุขุมผ่านการกระทำ และยึดโยงกับความพึงพาอาศัยกันในระดับชีวิตเป็นแกนหลัก ยกตัวอย่างเช่น

อำมาของนางเอก : “อ้าวไม่เป็นไรหรอกนะเสีย อิม เดียวอ้าวไปชงน้ำชาให้นะ”

อากับของนางเอก : “อาเฟินจะลื้อเป็นอะไรไป อ้าวจะตายตาม อ้าวอยู่ไม่ได้ถ้าไม่มีลื้อ”

อากับของนางเอก : “แต่อ้าวกลัวง”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 19)

อำมาของนางเอก : “อากับชอบกินผัดเปรี้ยวหวานกระดุกหมู แต่ไม่ค่อยได้ทำหรอก ทำแล้วก็บอกเปรี้ยวเกินไปผัดหวานเกินไปมั้ง เนี่ยวันนี้ก็ทำเดี๋ยวคอยดูนะ กินแล้วก็บ่นอีก” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 13)

ในตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงภาษาสื่อรักที่มีลักษณะพึ่งพาอาศัยกันของอากับอำมา แม้อำมาจะป่วย แต่ยังพูดว่า “เดี๋ยวอ้าวไปชงน้ำชาให้” รวมทั้งทั้งที่รู้ว่าอากับอาจบ่น ก็ยังทำผัดเปรี้ยวหวานกระดุกหมูตามรสที่เขาชอบ สิ่งเหล่านี้สะท้อนว่าเธอได้มองการดูแลอากับเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตไปแล้ว แม้ร่างกายจะไม่แข็งแรง ปฏิกริยาแรกของอำมาก็ยังคงเป็น “อ้าวไม่เป็นไร ยังทำได้...” ส่วนคำพูดของอากับที่พูดว่า “ลื้อเป็นอะไรไป อ้าวจะตายตาม อ้าวอยู่ไม่ได้ถ้าไม่มีลื้อ” ซึ่งสะท้อนว่าชีวิตของทั้งสองผูกโยงกันอย่างใกล้ชิด ไม่ใช่คำพูดโรแมนติก แต่เป็นความกลัวจริง ๆ ว่าหากไม่มีอำมาแล้ว อากับจะใช้ชีวิตต่อไปได้อย่างไร การที่อากับพูดออกมาตรง ๆ ว่า “แต่อ้าวกลัวง” ยิ่งแสดงให้เห็นว่า ชายชราที่มักเก็บความรู้สึกมาตลอดชีวิตคนนี้ได้เปิดเผยความเปราะบางของตนต่อหน้าอีกฝ่ายเป็นครั้งแรก ภาษาสื่อรักระหว่างอากับอำมามีได้พูด “รัก” แต่ในทุกคำพูดล้วนสะท้อนว่าคนอีกฝ่ายคือเหตุผลของการมีชีวิตอยู่ของกันและกัน และไม่อาจแยกจากกันได้

2.2 ภาษาสื่อรักของคู่รักวัยกลางคนในละครเรื่อง มาตาลดา ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คู่รักชายหญิง และคู่รักเพศทางเลือก

2.2.1 ภาษาสื่อรักของคู่รักชายหญิง (พ่อแม่ของพระเอก) สะท้อนความร่วมมือเชิงบทบาทหน้าที่ โดยการแสดงออกทางอารมณ์ผูกโยงอย่างแนบแน่นกับอัตลักษณ์และสถานะทางสังคม ยกตัวอย่างเช่น

พ่อของพระเอก : “ผมก็เอาแต่พาคุณนะตระเวนหาเพื่อนอย่างเดียวนะ ไม่ค่อยได้ซอปปิงเลย”

พ่อของพระเอก : “บายนี่พี่ไม่มีอะไรและเดี่ยวพี่พาไปเอง”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 15)

แม่ของพระเอก : “คุณพ่อเขายังไงแม่ก็ว่าอย่างนั้น”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 16)

แม่ของพระเอก : “ตอนนั้นบ้านที่คุณอยู่ก็คล้าย ๆ แบบนี้นะคะ นิดคิดถึงผู้ชายคนนั้นนะคะ”

แม่ของพระเอก : “นิดแค่เสียดายรอยยิ้มของคุณ รอยยิ้มที่ทำให้นิดรักคุณ คิดถึงเวลาที่เราหัวเราะด้วยกัน ตอนนั้นนิดมีความสุขมากเลยนะคะ” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 20)

จากตัวอย่างข้างต้นเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่างพ่อแม่ของพระเอก โดยมีพื้นฐานมาจากการแบ่งบทบาทและอารมณ์อย่างเก็บไว้ภายใน พ่อของพระเอกใช้คำพูดว่า “ผมก็เอาแต่พาคุณนะตระเวนหาเพื่อนอย่างเดียวนะ ไม่ค่อยได้ซอปปิงเลย” จากนั้นก็พูดขึ้นมาว่า “เดี่ยวพี่พาไปเอง” ซึ่งแสดงว่าพ่อของพระเอกถือว่าการใช้เวลาร่วมกับคู่รักเป็นภารกิจที่ต้องวางแผนและทำให้สำเร็จ นี่คือวิธีที่พ่อของพระเอกแสดงความห่วงใยให้แม่ของพระเอกผ่านการกระทำ ส่วนแม่ของพระเอกใช้คำพูดว่า “คุณพ่อเขายังไงแม่ก็ว่าอย่างนั้น” คำพูดนี้สะท้อนว่า ในความสัมพันธ์ของคู่รักนี้ แม่ของพระเอกมีอำนาจน้อยกว่าพ่อ โดยแม่ของพระเอกมักอยู่ในบทบาทของการยอมตามเป็นหลัก แต่ก็แสดงให้เห็นว่าแม่ของพระเอกเลือกใช้วิธีการสนับสนุนอีกฝ่ายอย่างเงียบ ๆ เพื่อรักษาความกลมเกลียวภายในครอบครัว ตอนที่แม่ของพระเอกพูดกับพ่อว่า “นิดคิดถึงผู้ชายคนนั้น” “คิดถึงเวลาที่เราหัวเราะด้วยกัน” คำพูดเหล่านี้เป็นความรู้สึกจริงที่แม่ไม่ค่อยได้พูดออกมากับพ่อ โดยปกติแล้วแม่คุ้นเคยกับการยอมตามและอดทน แต่เมื่อย้อนนึกถึงอดีต เธอก็ได้พูดออกมาว่า สิ่งที่เธอใส่ใจจริง ๆ ไม่ใช่ขนาดของบ้านหรือรวยแค่ไหน แต่เป็นสามีที่เคยยิ้มแย้มคนนั้น

2.2.2 ภาษาสื่อรักของคู่รักเพศทางเลือก (พ่อแม่ของนางเอก) ได้เผยให้เห็นความหลากหลายของภาษารัก กล่าวคือ แม้ความสัมพันธ์เชิงโรแมนติกจะสิ้นสุดลงแล้ว แต่ความร่วมมือในลักษณะพันธมิตรซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเคารพและความรับผิดชอบ ยังสามารถสืบเนื่องแก่นแท้ของความรักต่อไปได้ ยกตัวอย่างเช่น

พ่อของนางเอก : “ยุ่งอยู่ไหมอะมอลลี”

แม่ของนางเอก : “โทรมาแบบนี้มีอะไรแหละ ใช้ไหม”

พ่อของนางเอก : “น่าจะชอบเกรซมากกว่า ทำไมลูกจะต้องมาเจอกับความรักที่มันยากอย่างนี้ด้วยอะ”

แม่ของนางเอก : “นี่มันมีความรักอะไรยากเท่าของเราอีกเกรซ มาตาเป็นลูกเรานะลูกจะผ่านไปได้ อย่างแน่นอนเชื่อผมละสิ” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 19)

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ ตอนที่พ่อของนางเอกโทรหาแม่ของนางเอกถามว่า “ยุ่งอยู่ไหมอะมอลลี่” แม่ของนางเอกตอบถามว่า “โทรมาแบบนี้มีอะไรแหละ ไซ้ไหม” แม่ของนางเอกสามารถรับรู้ได้ทันทีถึงเจตนาที่แท้จริง เบื้องหลังคำทักทายของพ่อนางเอก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและความรู้ใจอย่างลึกซึ้งระหว่างตัวละครพ่อแม่ของนางเอก ที่ก้าวข้ามขอบเขตของความเป็นสามีภรรยาไปแล้ว เมื่อพ่อของนางเอกพูดว่า “น่าจะไมชอบเกรซมากกว่า” แสดงความรู้สึกโทษตนเอง โดยนำความยากลำบากในเรื่องความรักของลูกสาวไปโยงเข้ากับอัตลักษณ์ทางเพศที่สามของตนเอง ขณะที่แม่ของนางเอกพูดว่า “นี่มันมีความรักอะไรยากเท่าของเราอีกเกรซ” เพื่อปลอบโยนพ่อนางเอก คำพูดนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าแม่ของนางเอกยอมรับอดีตอย่างลึกซึ้งของตัวเอง และพร้อมที่จะเผชิญความเป็นจริงในปัจจุบันไปด้วยกัน

2.3 ภาษาสื่อรักของคู่รักวัยหนุ่มสาว (พระเอกกับนางเอก) แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารที่เท่าเทียมกัน โดยเน้นการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา และมีความห่วงใยและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างเช่น

พระเอก : “เป็นอะไรหรือเปล่า”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 11)

พระเอก : “ไม่ได้โทรบอกคุณ ผมขอโทษนะ”

นางเอก : “การที่เป็นหนึ่งรักชีวิตคนไข้ได้อะ มันยิ่งใหญ่กว่ามากเลยนะ เป็นหนึ่งเก่งที่สุดเลย หนึ่งเดียวไม่มีใครเหมือน”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 5)

พระเอก : “อย่าไปเดินกลางถนนคนเดียว”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 2)

พระเอก : “แต่ผมเลือกคุณ”

พระเอก : “ผมรักมาตาจริง ๆ”

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 16)

นางเอก : “คุณหมอใจดี” เป็นต้น

(มาตาลดา: 2566: ตอนที่ 3)

จากตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารความรักแบบวุฒิภาวะและมีความเท่าเทียมกัน พระเอกใช้คำพูดโดยตรง ๆ ว่า “ผมเลือกคุณ” “ผมรักมาตาจริง ๆ” ซึ่งเป็นการให้คำมั่นโดยตรงภายใต้แรงกดดันจากการคัดค้านของครอบครัว เพื่อปลอบใจนางเอกและทำให้เธอรู้สึกสบายใจขึ้น พระเอกมักจะคอยย้ำเตือนกับ

นางเอกว่า “อย่าทำ...” นี่ไม่ใช่การควบคุม แต่ออกมาจากความระมัดระวังต่อความปลอดภัยในฐานะเป็นหมอ และความเป็นห่วงนางเอกอย่างแท้จริง ส่วนคำพูดของนางเอกนั้นยิ่งน่าประทับใจกว่า เมื่อพระเอกผิวดำเพราะต้องผ่าตัดจนทำให้นางเอกเป็นลมแดด เธอกลับไม่ตำหนิ แต่พูดว่า “การที่เป็นหนึ่งรักษาชีวิตคนไข้ได้อะ มันยิ่งใหญ่มากเลยนะ เป็นหนึ่งเก่งที่สุดเลย หนึ่งเดียวไม่มีใครเหมือน” และ “คุณหมोजิดดี” นางเอกไม่เพียงแต่ไม่โกรธ ยังยืนยันคุณค่าของอาชีพที่พระเอกถนัดที่สุดอีกด้วย ภาษาสื่อรักของคู่นี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่ฝ่ายหนึ่งต้องพึ่งพาอีกฝ่ายหนึ่ง มันคือความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้ง พระเอกสามารถเป็นฝ่ายขอโทษก่อนเพื่อให้นางเอกรู้สึกสบายใจ แล้วนางเอกก็สามารถเข้าใจแรงกดดันจากหน้าที่การงานที่พระเอกต้องเผชิญ

ดังนั้น การสื่อสารภาษารักของคู่รักมีสองประเภทหลัก คือ 1) ความรักแบบพึ่งพาอาศัยกัน โดยมีตัวแทนคือ อากงอาม่าของนางเอก และพ่อแม่ของพระเอก 2) ความรักแบบวุฒิภาวะ โดยมีตัวแทนคือ พ่อแม่ของนางเอก และพระเอกกับนางเอก

สรุปและอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามความสัมพันธ์ของตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา และพร้อมทั้งพิจารณามิติด้านวัยกับเพศด้วย ดังนี้

1. ภาษาสื่อรักในครอบครัว จากผลการวิเคราะห์พบว่า มี 2 ประเภท คือ ความรักแบบมีเงื่อนไขและความรักแบบไม่มีเงื่อนไข ในบทสนทนาระหว่างพ่อกับลูกในช่วงแรก ภาษาสื่อรักของผู้ชายที่มีต่อลูกแสดงออกในลักษณะที่มีเงื่อนไข ไม่ว่าจะเป็นความคาดหวังของอากงที่มีต่อลูกชาย หรือการวางแผนชีวิตของพ่อพระเอกให้กับลูก ล้วนสะท้อนว่าพวกเขามองความสำเร็จทางสังคมของลูกเป็นเงื่อนไขของความรัก แต่กลับละเลยความรู้สึกที่แท้จริงของลูกในฐานะปัจเจกบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Meimei Liu และคณะ (2022) ที่ผลการศึกษา พบว่า เมื่อพ่อแม่ตั้งความคาดหวังที่สูงเกินไปและไม่สมจริง เด็กมักรู้สึกกดดันและมองว่าตนเองไม่ดีพอ จนนำไปสู่ความไม่มั่นใจ ความวิตกกังวล และส่งผลเสียต่อการเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ในตรงกันข้าม ภาษาสื่อรักของผู้หญิงหรือเพศที่สามที่มีต่อลูกมักมีลักษณะเป็นแบบไม่มีเงื่อนไข พวกเธอถ่ายทอดความรักผ่านการดูแลชีวิตประจำวันและการคอยปกป้องความปลอดภัยของลูก ซึ่งสะท้อนถึงการยอมรับและความห่วงใยแบบไม่มีเงื่อนไข นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า ภาษาสื่อรักของผู้ชายไม่ได้เป็นสิ่งที่คงที่ตายตัว เมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างเป็นตัวกระตุ้น ความรักแบบมีเงื่อนไขอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพได้ เช่น การสื่อสารทางความรู้สึกของพ่อพระเอกได้เปลี่ยนจากลักษณะที่ควบคุมภายใต้ชื่อของการวางแผน ไปเป็นการอยู่เคียงข้างที่เน้นการยอมรับเป็นสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบของความรักไม่ได้เป็นลักษณะตายตัวของบุคคล แต่เป็นภาวะทางอารมณ์ที่ถูกปรับเปลี่ยนอยู่เสมอผ่านการปฏิบัติในความสัมพันธ์จริง

2. ภาษาสื่อรักของคู่รัก จากผลการวิเคราะห์พบว่า มี 2 ประเภท คือ 1) ความรักแบบพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งพบได้ในคู่รักสูงอายุ เช่น อากงอาม่าของนางเอก และคู่รักวัยกลางคน เช่น พ่อแม่ของพระเอก ในความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างรุ่นแบบดั้งเดิม ฝ่ายที่รับความรักมักจะเป็นผู้ชาย ขณะที่ฝ่ายให้ความรักมัก

เป็นหน้าที่ของผู้หญิง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะในความสัมพันธ์แบบสามีภรรยาในอดีต ผู้ชายมักทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจหรือใช้แรงงานเป็นหลัก ส่วนผู้หญิงมักแสดงความรักและความรับผิดชอบผ่านการดูแลเอาใจใส่ครอบครัวและการทำงานบ้าน การแบ่งงานด้านความรักตามเพศนี้สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางวัฒนธรรมแบบปิตาธิปไตยที่มีมายาวนานในสังคมไทย ซึ่งผู้หญิงมักแสดงคุณค่าของตนเองผ่านการให้ความรัก และผู้ชายรักษาอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของตนโดยการรับความรัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หฤทัยรัตน์ ศรีจันทร์ขำ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง รักโรแมนติกในภาพยนตร์ผีไทย พบว่า ความรักที่อยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจในสังคม มักมีแนวโน้มที่จะแสดงออกผ่านการเสียสละตนเอง เพื่อให้คนที่ตนรักมีความสุข ภาษาสื่อรักแบบพึ่งพาอาศัยกัน ในตัวละครสองคู่นี้ ก็สอดคล้องกับงานของ Li Zheng และ Qiu Changjiang (2025) ที่ผลการศึกษา พบว่า การพึ่งพาซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดคงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยาวนาน ทำให้ทั้งสองฝ่ายมีการสนับสนุนและช่วยเหลือกันอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านอารมณ์และชีวิตประจำวัน และเมื่อเผชิญกับความยากลำบากหรือความท้าทาย ก็สามารถรับมือร่วมกันและคอยพุงกันไว้ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของความสัมพันธ์ 2) ความรักแบบบุพผิภาวะ ซึ่งพบได้ในคู่รักวัยกลางคน เช่น พ่อแม่ของนางเอก และคู่รักวัยหนุ่มสาว เช่น พระเอกกับนางเอก ต่างจากคู่รักแบบดั้งเดิม การสื่อสารความรักในความสัมพันธ์ประเภทนี้จะเน้นความเข้าใจ การให้กำลังใจ และความเคารพกันมากกว่า ในคู่รักวัยกลางคนนี้ เนื่องจากฝ่ายพ่มีอัตลักษณ์เป็นเพศที่สาม การแสดงออกทางอารมณ์จึงมีความละเอียดอ่อนและอ่อนไหวมากขึ้น ซึ่งช่วยให้การสื่อสารระหว่างทั้งสองฝ่ายมีความเท่าเทียมและครอบคลุมมากขึ้น ส่วนในคู่รักวัยหนุ่มสาว เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากการศึกษาและค่านิยมในยุคใหม่ ทั้งสองฝ่ายจึงให้ความสำคัญกับความรู้สึกของแต่ละคนและการสื่อสารทางอารมณ์มากขึ้น อีกทั้งแนวคิดก็เปิดกว้างมากขึ้นด้วย ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ สัตกร วงศ์สงคราม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความรักของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา และปริญญาตรีให้ความสำคัญกับความรักแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในองค์ประกอบรวม ส่วนในองค์ประกอบย่อย วัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับความรักในด้านความเสน่หาต่างกัน โดยวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับอนุปริญญาให้ความสำคัญกับเสน่หามากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างสามช่วงวัย ได้แก่ ผู้สูงอายุ วัยกลางคน และวัยหนุ่มสาว ซึ่งแต่ละช่วงวัยมีความแตกต่างด้านระดับการศึกษาอย่างชัดเจนตามบริบทของแต่ละยุค ขณะที่งานวิจัยของ สัตกร วงศ์สงคราม ศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความครอบคลุมมากกว่าในแง่ของการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างช่วงวัย

ดังนั้น จากการศึกษาบทสนทนาระหว่างตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา สรุปได้ว่า ภาษาสื่อรักสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) ความรักแบบมีเงื่อนไข 2) ความรักแบบไม่มีเงื่อนไข 3) ความรักแบบพึ่งพาอาศัยกัน และ 4) ความรักแบบบุพผิภาวะ ประเภทเหล่านี้มีได้คงที่ตายตัว แต่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตามช่วงต่าง ๆ ของการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในละครโทรทัศน์เรื่อง มาตาลดา โดยสรุปแล้ว ภาษาสื่อรักสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย กล่าวคือ ในด้านหนึ่งยังคงได้รับอิทธิพลจากแนวคิดแบบปิตาธิปไตยในอดีต แต่อีกด้านหนึ่ง คนรุ่นใหม่กำลังค่อย ๆ เปลี่ยนรูปแบบความรักของยุคนี้ผ่านการสื่อสารที่เท่าเทียมและมีความเป็นบุพผิภาวะมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของภาษาสื่อรักแสดงให้เห็น

ว่า ความรักที่แท้จริงกำลัง ค่อย ๆ หลุดพ้นจากรูปแบบที่ไม่เท่าเทียมในอดีต และมุ่งไปสู่ความสัมพันธ์ที่มีความเป็นอิสระและสมบูรณ์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านการศึกษารื่องอารมณ์ความรู้สึกและการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ เช่น ในการให้คำปรึกษาด้านความสัมพันธ์ใกล้ชิด การให้ความรู้แก่ครอบครัว และการสร้างสรรค์สื่อบันเทิง เพื่อช่วยให้ผู้คนเข้าใจลักษณะที่มีความหลากหลายและเป็นช่วงของภาษาสื่อรักได้ดียิ่งขึ้น ด้วยการทำความเข้าใจรูปแบบต่างๆ ของพึงพาอาศัยกัน ความรักแบบวุฒิภาวะ ความรักแบบมีเงื่อนไข และความรักแบบไม่มีเงื่อนไข บุคคลสามารถปรับรูปแบบการสื่อสารของตนได้อย่างมีสติมากขึ้น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่สมดุลและมีสุขภาพดี นอกจากนี้ ในสถานการณ์ที่ความแตกต่างทางเพศและช่วงวัยอย่างชัดเจน ควรส่งเสริมการสร้างรูปแบบการสื่อสารทางอารมณ์แบบสองทางที่เท่าเทียมกัน หลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ที่มีความไม่สมดุลจากการให้ฝ่ายเดียว เพื่อปรับปรุงคุณภาพความสัมพันธ์โดยรวมและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเรื่องเพศไปสู่ความเปิดกว้างและความหลากหลายที่มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากละครโทรทัศน์เรื่องเดียว และยังมีโอกาสที่จะขยายขอบเขตของการสื่อสารได้อีกมาก ซึ่งในอนาคตสามารถพัฒนาต่อยอดได้ในทิศทางต่อไปนี้

1) การวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่ละครโทรทัศน์ซึ่งเป็นงานเล่าเรื่องในลักษณะสมมติ งานวิจัยในอนาคตอาจนำข้อมูลจากบริบทจริงมาใช้ได้ เช่น บทสนทนาในชีวิตประจำวัน การแสดงออกทางอารมณ์บนสื่อสังคมออนไลน์ และบันทึกการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา เป็นต้น

2) การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่การสื่อสารภาษารักในภาษาไทยเป็นหลัก งานวิจัยต่อไปสามารถศึกษาในมุมมองการเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมได้ เช่น การเปรียบเทียบรูปแบบภาษาความรักของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น จีน ไทย และญี่ปุ่น เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างในการแสดงออกทางอารมณ์ในสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ

บรรณานุกรม

พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2540). จิตวิทยาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 36-37.

วิทยากร เชียงกุล. (2550). ความรัก การสร้างสรรค์และความสุข (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สายธาร, 12-13.

สัตกร วงศ์สงคราม. (2552). การศึกษาความรักของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หฤทัยรัตน์ ศรีจันทร์ขำ. (2558). รักโรแมนติกในภาพยนตร์ไทย. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Li Zheng, and Qiu Changjiang (2025) . A Review of Intimate Relationship Research: Conceptualization, Characteristics, Theoretical Frameworks, and Empirical Studies. *Advances in Psychology*, 15 (5), 310-315.

Meimei Liu, Tao Zhang, Ning Tang, Feng zhou and Yong Tian (2022). The Effect of Educational Expectations on Children's Cognition and Depression. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19, 14070.

Robert J. Sternberg. (1986). A Triangular Theory of Love. *Psychological Review*, 93 (2), 119-135.